

15 MEI 2007. - Wet tot instelling van de functie van gemeenschapswacht, tot instelling van de dienst gemeenschapswachten en tot wijziging van artikel 119bis van de nieuwe gemeentewet.

**Bron : BINNENLANDSE ZAKEN
Publicatie : 29-06-2007**

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK I. - Toepassingsgebied.

Art. 2. De gemeente die personen in dienst heeft of beoogt aan te werven voor het uitoefenen van één of meerdere activiteiten, bedoeld in artikel 3, hierna de organiserende gemeente genoemd, stelt een " dienst gemeenschapswachten " in, nadat hiertoe beslist is in de gemeenteraad.

Art. 3. De dienst gemeenschapswachten is belast met veiligheids- en preventieopdrachten, gericht op het verhogen van het veiligheidsgevoel van de burgers en het voorkomen van openbare overlast en criminaliteit door middel van een of meerdere van de volgende activiteiten :

- 1° het sensibiliseren van het publiek aangaande de veiligheid en de criminaliteitspreventie;
- 2° het informeren van de burgers om het veiligheidsgevoel te verzekeren en het informeren en signaleren aan de bevoegde diensten van problemen op het vlak van veiligheid, milieu en het wegennet;
- 3° het informeren van automobilisten over het hinderlijk of gevaarlijk karakter van verkeerd parkeren en hen sensibiliseren met betrekking tot het algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het correct gebruik van de openbare weg, alsook het helpen van kinderen, scholieren, gehandicapten en ouderen bij het veilig oversteken;
- 4° het vaststellen van inbreuken op de gemeentelijke reglementen en verordeningen in het kader van artikel 119bis, § 6, van de nieuwe gemeentewet die uitsluitend het voorwerp kunnen uitmaken van administratieve sancties of het vaststellen van inbreuken op gemeentelijke retributiereglementen;
- 5° het uitoefenen van toezicht op personen met het oog op het verzekeren van de veiligheid bij evenementen georganiseerd door de overheid.

Art. 4. De dienst gemeenschapswachten kan haar activiteiten uitsluitend organiseren :

- 1° voor de activiteiten bedoeld in artikel 3, 1° tot en met 4°, op de openbare weg en openbare plaatsen die deel uitmaken van het grondgebied van de organiserende gemeente;
- 2° voor de activiteit bedoeld in artikel 3, 5°, op alle plaatsen waar de overheid, op het grondgebied van de organiserende gemeente, deze evenementen organiseert.

Art. 5. In afwijking van wat bepaald is in artikel 4, 1°, kan de dienst gemeenschapswachten, onder dezelfde voorwaarden als voor de organiserende gemeente, zijn activiteiten uitoefenen op volgende plaatsen en ten behoeve van volgende rechtspersonen :

1° op de openbare weg en de openbare plaatsen die deel uitmaken van het grondgebied van een gemeente behorend tot dezelfde politiezone waartoe de organiserende gemeente behoort; deze gemeente wordt hierna de " begunstigde gemeente " genoemd;

2° in de provinciale parken die gelegen zijn op het grondgebied van de organiserende of de begunstigde gemeente; de provincie die deze parken beheert, wordt hierna de " begunstigde provincie " genoemd;

3° op de infrastructuur van een openbare vervoersmaatschappij, gelegen op het grondgebied van de organiserende of begunstigde gemeente; deze openbare vervoersmaatschappij wordt hierna de " begunstigde openbare vervoersmaatschappij " genoemd.

In afwijking van wat bepaald is in artikel 4, 2°, kan de dienst gemeenschapswachten, onder dezelfde voorwaarden als voor de organiserende gemeente, zijn activiteiten uitoefenen op alle plaatsen waar de overheid, op het grondgebied van de begunstigde gemeente, deze evenementen organiseert.

Voorafgaandelijk aan de uitoefening van de activiteiten, bedoeld in het eerste en tweede lid, wordt door de organiserende gemeente een schriftelijke overeenkomst gesloten met, naargelang van het geval, de begunstigde gemeente, de begunstigde provincie of de begunstigde openbare vervoersmaatschappij.

HOOFDSTUK II. - Oprichting van een dienst gemeenschapswachten.

Art. 6. § 1. De organiserende gemeente maakt de oprichting van de dienst gemeenschapswachten, de omschrijving van zijn opdrachten, de naam van de gemeentebestuurder belast met de leiding van deze dienst en de wijze waarop burgers bij de organiserende gemeente klacht kunnen indienen aangaande de dienst gemeenschapswachten, bekend door een gemeenteraadsbesluit.

Indien de uitoefening van activiteiten beoogd wordt ten behoeve van de begunstigde gemeente, bekrachtigt de gemeenteraad van de begunstigde gemeente de schriftelijke overeenkomst die is afgesloten met de organiserende gemeente in een gemeenteraadsbesluit.

De organiserende gemeente en, in voorkomend geval, de begunstigde gemeente zendt het gemeenteraadsbesluit tot oprichting van de dienst gemeenschapswachten en, in voorkomend geval, ter bekrachtiging van de afgesloten overeenkomst tussen de organiserende en begunstigde gemeente, over aan de minister van Binnenlandse Zaken, binnen een periode van drie maanden nadat het besluit werd genomen.

§ 2. De opdrachten van de dienst gemeenschapswachten ten behoeve van een organiserende of begunstigde gemeente, moeten in overeenstemming zijn met het veiligheids- en preventiebeleid van, naargelang van het geval, de organiserende gemeente of de begunstigde gemeente.

§ 3. De organiserende gemeente sluit een overeenkomst met de lokale politie, waarin een contactpersoon binnen de politiedienst aangewezen wordt, de aard van de wederzijdse informatie-uitwisseling aangehaald wordt en de concrete afspraken dienaangaande bij het uitoefenen van activiteiten in de organiserende of de begunstigde gemeente worden vermeld.

HOOFDSTUK III. - Uitoefeningsvoorwaarden.

Art. 7. § 1. De personen die de activiteiten, als bedoeld in artikel 3, 1°, 2°, 3° en/of 5°, uitoefenen, worden " gemeenschapswachten " genoemd.

De personen die de activiteiten uitoefenen, zoals bedoeld in artikel 3, 4°, worden gemeenschapswachten-vaststellers genoemd.

§ 2. De gemeenschapswachten en de gemeenschapswachten-vaststellers kunnen door de organiserende gemeente slechts worden aangeworven na advies van de korpschef van de lokale politie bevoegd voor de politiezone waartoe de organiserende gemeente behoort.

Voor het formuleren van zijn advies houdt de korpschef in het bijzonder rekening met de elementen die betrekking hebben op de vereisten, bedoeld in artikel 8, 2°, 3°, 4° en 5°. Zonder het uitvoeren van specifieke onderzoeken, steunt hij zijn bevindingen op inlichtingen van bestuurlijke en gerechtelijke politie, waarvan hij kennis heeft.

Art. 8. De gemeenschapswachten, de gemeenschapswachten-vaststellers en de gemeenteambtenaar belast met de leiding van de dienst, moeten voldoen aan de volgende voorwaarden :

1° minstens 18 jaar oud zijn;

2° niet veroordeeld geweest zijn, zelfs niet met uitstel, tot een correctionele of een criminele straf bestaande uit een boete, een werkstraf of gevangenisstraf, behoudens veroordelingen wegens inbreuken op de wetgeving betreffende de politie over het wegverkeer;

3° geen feiten hebben gepleegd die, zelfs als ze niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een strafrechtelijke veroordeling, raken aan het vertrouwen in de betrokkene doordat ze in hoofde van de betrokkene een ernstige maatschappelijke tekortkoming uitmaken of een tegenindicatie voor het gewenste profiel van de gemeenschapswacht, zoals bedoeld in het § 2, uitmaken;

4° voor wat betreft de " gemeenschapswachtenvaststeller " de Belgische nationaliteit hebben en voor wat betreft de " gemeenschapswacht ", onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie of van een andere staat en in dit laatste geval, sedert drie jaar zijn wettige hoofdverblijfplaats hebben in België;

5° niet tegelijkertijd werkzaamheden uitoefenen van privédetective, een functie uitoefenen in het kader van de wet van 10 april 1990 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid, lid zijn van een politiedienst of een door de Koning bepaalde activiteit uitoefenen;

6° aangeworven zijn door de organiserende gemeente;

7° voldoen aan voorwaarden inzake opleiding en vorming, zoals bedoeld in artikel 10;

8° voor wat betreft de " gemeenschapswacht-vaststeller ", voldoen aan de minimumvoorwaarden van artikel 119bis, § 6, van de nieuwe gemeentewet.

Het gewenste profiel van de gemeenschapswacht en de gemeenschapswacht-vaststeller is gekenmerkt door :

1° respect voor medemensen;

2° burgerzin;

3° een incasseringsvermogen ten aanzien van agressief gedrag van derden en het vermogen om zich daarbij te beheersen;

4° respect voor plichten en procedures.

Art. 9. De organiserende gemeente bepaalt een reglement van inwendige orde waarin zij de deontologische regels vastlegt waaraan de gemeenschapswachten en de gemeenschapswachten-vaststellers moeten voldoen en waarin de uitoefeningregels van hun activiteiten nader worden bepaald.

Dit reglement van inwendige orde wordt, voorafgaand aan zijn indiensttreding, overhandigd aan de gemeenschapswacht en aan de gemeenschapswacht-vaststeller.

Art. 10. De opleiding, bedoeld in artikel 8, eerste lid, 7°, kan worden verstrekt door erkende opleidingsinstellingen voor de vorming van politieagenten of de krachtens artikel 4, § 3, van de wet van 10 april 1990 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid erkende opleidingsinstellingen die nadat ze aangetoond hebben de opleiding bedoeld in het tweede lid op een correcte wijze te kunnen verstrekken, hiertoe aangewezen zijn door de minister van Binnenlandse Zaken.

De betrokkene moet geslaagd zijn voor de examens van de basisopleiding, die minimaal volgende vakken omvat :

1° de studie van de rechten en de verplichtingen van de gemeenschapswachten en de gemeenschapswachten-vaststellers;

2° technieken van verbale en non-verbale communicatie;

3° cultuurinzicht en omgaan met diversiteit;

4° observatie en rapportering;

5° psychologische conflicthantering;

6° fysieke ontwijkstechnieken;

7° eerste hulp bij ongevallen.

De Koning bepaalt de nadere regels die betrekking hebben op de aanwijzing van de opleidingsinstellingen en de voorwaarden en nadere regels van de opleiding.

Art. 11. De gemeenschapswachten en de gemeenschapswachten-vaststellers dragen een uniforme werkkleding. De werkkleding is voorzien van een eenvormig en herkenbaar embleem.

De minister van Binnenlandse Zaken bepaalt het model van de werkkleding en het embleem van de gemeenschapswachten en de gemeenschapswachten-vaststellers.

Art. 12. § 1. Elke gemeenschapswacht en gemeenschapswacht-vaststeller is houder van een identificatiekaart.

De identificatiekaart is geldig voor een periode van vijf jaar vanaf haar uitreikingsdatum. Ze is voor gelijke periodes vernieuwbaar.

De identificatiekaart bevat volgende vermeldingen :

1° de naam, voornaam en foto van de houder;

2° de naam van de organiserende gemeente;

3° al naargelang van het geval, de functie van gemeenschapswacht of gemeenschapswacht-vaststeller;

4° de vervaldatum van de identificatiekaart.

De gemeenschapswachten en de gemeenschapswachten-vaststellers kunnen de activiteiten, zoals bedoeld in artikel 3, slechts uitoefenen indien zij de identificatiekaart op een duidelijk leesbare wijze dragen.

§ 2. De identificatiekaart wordt uitgereikt door de burgemeester van de

organiserende gemeente nadat hij heeft vastgesteld dat de betrokkene voldoet aan de voorwaarden gesteld in artikel 8.

HOOFDSTUK IV. - Bevoegdheden.

Art. 13. De " gemeenschapswachten " en de " gemeenschapswachten-
vaststellers " kunnen met geen andere opdrachten worden belast dan deze
bedoeld in artikel 3.

Ze oefenen hun taken uit op een ongewapende wijze.

Ze zijn niet uitgerust met handboeien.

Art. 14. De gemeenschapswachten en de gemeenschapswachten-vaststellers
kunnen geen andere handelingen stellen dan deze die voortvloeien uit de
uitoefening van de rechten waarover elke burger beschikt, alsmede de
bevoegdheden uitdrukkelijk voorzien in deze wet.

Ze kunnen geen dwang of geweld gebruiken, behoudens de dwang die bij de
uitoefening van het recht, bedoeld in artikel 1, 3°, van de wet van 20 juli 1990 op
de voorlopige hechtenis noodzakelijk is.

De gemeenschapswachten en de gemeenschapswachten-vaststellers kunnen bij
de uitoefening van de activiteit bedoeld in artikel 3, 3° de taken uitoefenen zoals
bedoeld in artikel 40bis, 2 en 3, van het algemeen reglement op de politie van het
wegverkeer.

Art. 15. De gemeenschapswachten en de gemeenschapswachten-vaststellers
brengen aan de lokale politie van het grondgebied waar ze hun taken uitoefenen,
onverwijld alle feiten ter kennis die een wanbedrijf of een misdaad uitmaken.

De gemeenschapswachten verstrekken, telkens een ambtenaar van een
bevoegde dienst erom verzoekt, de inlichtingen waarover zij in het kader van
hun werkzaamheden kennis hebben.

De verplichtingen, bedoeld in dit artikel, worden uitgeoefend conform het
reglement van inwendige orde.

Art. 16. De Koning kan de uitrusting, methodes en procedures waarin deze wet
niet voorziet en die de gemeenschapswachten en de gemeenschapswachten-
vaststellers kunnen of moeten aanwenden bij het uitoefenen van hun opdrachten,
bepalen.

HOOFDSTUK V. - Controle.

Art. 17. § 1. De burgemeester van de organiserende gemeente kan,
overeenkomstig de door de Koning te bepalen procedure de identificatiekaart
tijdelijk of definitief intrekken wanneer de gemeenschapswachten of de
gemeenschapswachten-vaststellers de wet, haar uitvoeringsbesluiten of het
reglement van inwendige orde niet in acht nemen.

De burgemeester trekt, overeenkomstig de door de Koning te bepalen
procedure, de identificatiekaart van de gemeenschapswacht of de
gemeenschapswacht-vaststeller definitief in, indien deze niet meer voldoet aan de
voorwaarden, bedoeld in artikel 8.

§ 2. De leden van de politiediensten en de door de Koning aangewezen
ambtenaren en agenten houden toezicht op de toepassing van deze wet en haar

uitvoeringsbesluiten.

De leden van de politiediensten brengen over het uitgevoerde toezicht verslag uit aan de burgemeester van de organiserende gemeente. De door de Koning aangewezen ambtenaren en agenten brengen over het uitgevoerde toezicht verslag uit aan de Burgemeester en aan de minister van Binnenlandse Zaken.

De organiserende gemeente verleent aan de door de Koning aangewezen ambtenaren en agenten de nodige medewerking voor het uitvoeren van hun opdracht; ze kunnen inzage nemen van alle stukken die daarvoor noodzakelijk zijn.

HOOFDSTUK VI. - Slot- en Overgangsbepalingen.

Art. 18. De activiteiten, bedoeld in artikel 3, kunnen enkel en alleen in het kader van deze wet worden georganiseerd, met uitzondering van :

- 1° de activiteiten georganiseerd door de politiediensten;
- 2° de activiteiten, bedoeld in artikel 3, 3°, 4° en 5° en artikel 5, eerste lid, 2°, indien deze activiteiten worden uitgeoefend in het kader van de wet van 10 april 1990 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid;
- 3° de door openbare vervoersmaatschappijen krachtens de wet uitgeoefende activiteiten.

Art. 19. De organiserende gemeenten die bij de inwerkingtreding van deze wet personen in dienst hebben voor activiteiten zoals bedoeld in artikel 3, beschikken vanaf de datum van inwerkingtreding van deze wet over een termijn van zes maanden om een gemeenteraadsbesluit tot instelling van een dienst gemeenschapswachten op te maken en dit gemeenteraadsbesluit over te maken aan de minister van Binnenlandse Zaken.

Art. 20. De personen die op datum van 1 januari 2007, activiteiten uitoefenen, zoals bedoeld in artikel 3, 1°, 2°, 3° of 5°, kunnen worden aangeworven als gemeenschapswachten, voor zover ze :

- 1° voldoen aan de voorwaarden van artikel 8, eerste lid, 6° en 7°;
- 2° na 1 januari 2007 geen veroordelingen hebben opgelopen, zoals bedoeld in artikel 8, eerste lid, 2° en na deze datum, geen feiten hebben gepleegd, bedoeld in artikel 8, eerste lid, 3°;
- 3° geen werkzaamheden uitoefenen, zoals bedoeld in artikel 8, eerste lid, 5°, op datum van de instelling van de dienst gemeenschapswachten.

De personen die op datum van 1 januari 2007, de activiteiten uitoefenen zoals bedoeld in artikel 3, 4°, moeten voldoen aan de minimumvoorwaarden, bedoeld in het eerste lid en aan deze bedoeld in artikel 8, eerste lid, 8°.

In afwijking van het eerste lid, 1°, kunnen de personen, bedoeld in dit artikel, voorlopig worden aangeworven zonder te voldoen aan de voorwaarde, bedoeld in artikel 8, eerste lid, 7°, indien op datum van aanwerving er nog geen opleidingsinstelling is aangewezen, bedoeld in artikel 10, die de opleiding verstrekt in de taal van de betrokkene. Zij dienen uiterlijk één jaar na de eerste aanwijzing van de opleiding, verstrekt in de taal van de betrokkene, te voldoen aan de voorwaarden, bedoeld in artikel 8, eerste lid, 7°.

HOOFDSTUK VII. - Wijziging van het artikel 119bis van de nieuwe gemeentewet.

Art. 21. Het artikel 119bis, § 6, tweede lid, 1°, van de nieuwe gemeentewet, ingevoegd bij de wet van 13 mei 1999 en gewijzigd bij de wetten van 26 juni 2000, 7 mei 2004, 17 juni 2004 en 20 juli 2005, wordt als volgt aangevuld :

" de vaststellende gemeenteambtenaar kan het identiteitsbewijs of een ander identificatiedocument van de overtreder opvragen, zodat hij zich kan vergewissen van de juiste identiteit van deze persoon.

De identiteitscontrole is alleen maar toegelaten ten opzichte van personen waarvan de ambtenaar heeft vastgesteld dat zij feiten hebben gepleegd die aanleiding kunnen geven tot een ≤gemeentelijke≤ ≤administratieve≤ ≤sanctie≤ ".

Kondigen deze wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel zal worden bekleed en door het Belgisch Staatsblad zal worden bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, 15 mei 2007.

ALBERT

Van Koningswege :

De Minister van Binnenlandse Zaken,

P. DEWAELE

Met 's Lands zegel gezegeld :

De Minister van Justitie,

Mevr. L. ONKELINX.